

Y A S U Z A R I

Roman

K A

W A

B A

T A

Dağın Sesi

Çeviri: Alper Kaan Bilir

can
modern

YASUNARI KAWABATA
DAĞIN SESİ

Can Modern

Dağın Sesi, Yasunari Kawabata

Japonca aslından çeviren: Alper Kaan Bilir

Yama no Oto

İlk baskı: Chikuma Shobō, 1954

Bu çeviride kaynak alınan baskı: Shinchosha, 1980

© 1954, Yasunari Kawabata'nın vârisleri

© 2023, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe hakları The Wylie Agency aracılığıyla alınmıştır. Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Haziran 2023, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 5 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Şirin Etik

Düzeltili: Melis Oflas

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni ve kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-6122-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

YASUNARI KAWABATA
DAĞIN SESİ

ROMAN

Japonca aslından çeviren

Alper Kaan Bilir

♥can

Yasunari Kawabata'nın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Kiraz Çiçekleri, 2022

Karlar Ülkesi, 2022

Go Ustası, 2022

YASUNARI KAWABATA, 1899'da Osaka'lı varlıklı bir ailenin oğlu olarak dñnyaya geldi. Babasını iki, annesini üç yaşındayken kaybetti. İlk öykülerini lise öğrencisiyken yayımladı ve 1924'te Tokyo İmparatorluk Üniversitesi'nden mezun oldu. Aynı kuşaktan yazarlarla birlikte *Bungei Jidai* (Sanat Çağı) dergisini çıkarmaya başladı. Kawabata'nın kendisi de Birinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa'da filizlenen avangard akımlardan etkilenmiştir. *Senbazuru* (Bin Turna, 1952), *Dağın Sesi* (1954) ve *Karlar Ülkesi* (1956) romanlarıyla uluslararası ün kazanan Kawabata, 1968'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü alan ilk Japon yazar oldu. 1972'de Zushi'deki evinde hayatına son verdi. Ölümünün ardından Yükselen Güneş Nişanı'na layık görüldü.

Japonca Sözcüklerin Yazılış ve Telaffuzu

Bu eserde Japoncanın transkripsiyonu için Hepburn sistemi kullanılmıştır. Bu sistem, evrensel oluşunun yanı sıra okurun araştırma sırasında metindeki kültür öğeleri ve yer adlarına kolayca ulaşabilmesine olanak vermesi nedeniyle tercih edilmiştir. Daha önce Türkçeye girmiş olan sözcükler bilinen şekliyle bırakılmıştır.

Hepburn sisteminde çoğu ses Türkçedeki okunuşuyla örtüşmektedir. Farklı okunan sesler aşağıdaki gibidir:

ū: uzun u

ō: uzun o

ai, ei: ay, ey

sh: ş

ch: ç

j: c

w: v

ı ve *i*: Aynı sestir, “i” olarak okunur.

tsu: Ön dişlerin arasından ts sesi çıkarılarak okunur.

Bazı örnekler: *shōgun*: şöğ-gun; *haiku*: hay-ku; *chaya*: çaya; *waka*: va-ka; *yūzen*: yuğ-zen; *Teinosuke*: tey-no-su-ke; *Fusajirō*: fu-sa-ci-roğ; *Sachiko*: sa-çi-ko; *Koisan*: ko-i-san; *Taeko*: ta-e-ko; *Itani*: i-ta-ni.

BİRİNCİ BÖLÜM

I

Shingo Ogata, kaşlarını biraz birbirine yaklaştırmış, ağzını hafifçe aralamış, bir şeyler düşünür gibiydi. Onu tanımayan birinin gözüne düşünüyor gibi değil de, daha ziyade, bir şeye üzülmüş gibi görünebilirdi.

Oğlu Shuichi, onun bu halini fark etmişti. Ama babasının sık sık böyle durgunlaştığını bildiğinden endişelenmedi.

Babasının düşüncelere daldığının farkındaydı; hatta daha net bir şekilde, onun bir şeyleri anımsamaya çalıştığını anlamıştı.

Babası şapkasını çıkardı, sağ elinin iki parmağı arasına kısırdığı şapkayı dizinin üstüne koydu. Shuichi sessizce o şapkayı aldı ve trendeki valiz rafına yerleştirdi.

“Şey, baksana...” Shingo, böylesi durumlarda konuşmakta hep zorlanırdı. “Şu geçenlerde işi bırakan hizmetçinin adı neydi yahu?”

“Kayo’yu mu kastediyorsunuz?”

“Hah, evet, Kayo. Ne zaman işi bıraktı?”

“Geçen hafta, perşembe günü. Beş gün oluyor.”

“Demek beş gün. Beş gün önce işten ayrılan hizmetçinin yüzünü de, kıyafetini de iyi hatırlayamıyorum. Ne fena şey.”

Shuichi, babasının biraz abarttığını düşündü.

“Kayo’nun işi bırakmasından iki veya üç gün önceydi. Yürüyüşe çıkacaktım, takunyalarımı giymeye çalıştım ama ayağım şişmişti. Eyvah, mikrop mu aldı acaba diye düşünürken Kayo, ‘Kayışlarınız mı sıkıyor?’ diye sordu. Yahu ne güzel konuştu diye düşündüm, o sözü çok hoşuma gitti. O zaman yürüyüş için, üstü kayışlı bir takunya giyiyordum; yani takunyanın kayışına, kibarlık olsun diye çoğul eki kattı sandım. Kayışı mı sıkıyor demedi, kayışlarınız dedi. Kulağa çok şık geldi, beğendim doğrusu. Ancak şimdi fark ettim... belki de takunyalığınızın kayışı diyeceğine, takunya kayışlarınız dedi sadece. Yani o çoğulu, kibarlık olsun diye eklemedi. Aslında takdir edilecek bir şey yoktu. Sadece Kayo’nun aksanı bir tuhaftı, o kadar. Aksanı beni aldattı. Az önce fark ettim bunu.” Shingo böyle söyledi ve ekledi: Kibarlık olsun diye ‘kayışlarınız’ desene.”

“Kayışlarınız.”

“Şimdi de ‘takunya kayışlarınız’ gibisinden kayışlarınız de.”

“Kayışlarınız.”

“Bak işte, tam düşündüğüm gibiymiş. Kayo’nun aksanı bozduktu.”

Babası Shingo bir taşralıydı. Tokyo ağzıyla konuşmakta hep biraz zorluk çekmişti. Shuichi ise Tokyo’da yetişmişti.

“‘Kayışlarınız mı sıkıyor’ diyerek kibarlık yaptığını düşündüğüm için kulağıma çok sevecen ve güzel gelmişti. Beni sokak kapısına kadar geçirdi, sonra da oracığa oturdu. ‘Takunya kayışlarınız’ dediğini daha şimdi anlıyorum, ama kızın ismini bile çıkaramıyorum. Yüzünü ve giysilerini de pek hatırlamıyorum. Üstelik bizim evde altı ay çalıştı, değil mi?”

“O civarda.” Shuichi böyle durumlara alışkın olduğundan, yüzünde bir acıma ifadesi belirmedi.

Shingo açısından bakılınca, bu durum sıradan da olsa az çok ürkütücü olmalıydı. Kayo'yu ne kadar hatırlamaya çalışırsa çalışsın, kızın sureti gözünün önüne gelmiyordu. Zihnini boş yere yordduğu böyle zamanlarda, bazen duygusallaşıyor ve iyice şaşalıyordu.

Mesela şu an, Kayo'nun ellerini sokak kapısının iki kenarına yasladığını hayal ediyordu. O hayalde kız, sonra biraz dışarıya sarkmış ve, "Kayışlarınız mı sıkıyor?" demişti.

Kayo adlı kız, evlerinde altı ay kaldıktan sonra nihayet sokak kapısındaki uğurlamayla belleğinde yer etmişti. Shingo hayatının parmaklarının arasından kayıp gittiğini hissetti.

II

Shingo'nun karısı Yasuko, ondan bir yaş büyüktü. Altmış üç yaşındaydı.

Bir oğulları, bir de kızları vardı. Kızları Fusako'nun iki kız çocuğu olmuştu.

Yasuko yaşına göre genç görünen bir kadındı. Bakıldığında kocasından büyük olduğu anlaşılmazdı. Shingo da vaktinden önce ihtiyarlamış değildi ama görenler, kadınlar genelde kendilerinden büyük insanlarla evlendiği için, Yasuko'nun daha genç olduğunu farz ederdi. Yasuko minyon olmakla beraber sağlıklı ve dinçti.

Güzel bir kadın değildi, bu yüzden gençliğinde, kocasıyla beraber gezintiye çıkmaktan hep nefret etmişti. Çünkü eskiden, onunla yan yana durduklarında kendisinin büyük olduğu anlaşılıyordu.

Acaba evliliklerinin kaçınıcı yılından sonra, karısı (sıradan ailelerde olduğu gibi) kocasından genç görünür olmuştu? Shingo bunu tam olarak bilemiyordu. Herhalde ellili yaşlarının ortasına geldiklerinde. Hep kadınlar

daha çabuk yaşlanır derlerdi ama onların durumunda tam tersi yaşanmıştı.

Geçen sene, yani takvim başa döndüğünde¹ Shingo'nun ağzından biraz kan gelmişti. Sorun ciğerlerindedi. Doktora gitmişti ama etraflıca muayene olmamıştı, tedavi de görmemişti. Yine de bir daha kan tükürmemişti.

Bu hastalıkla elden ayaktan da düşmedi. Aksine cildi güzelleşti. Dinlendiği iki haftada, gözlerinin ferisi, dudaklarının rengi yerine geldi.

Shingo daha önce tüberküloza benzer bir hastalık geçirmemişti. Altmışında ilk kez kan tükürmek moralini çok bozmuştu; doktora görünmekten kaçınması biraz da bu yüzden. Shuichi buna “yaşlılık inadı” diyordu ama Shingo, mantıksız davrandığını düşünmüyordu.

Rahatını kaçırarak hiçbir sıkıntısı olmadığı için midir nedir, Yasuko çok sık uyurdu. Shingo ise geceleri uyanır, “Herhalde bizim Yasuko gene horladı,” diye düşünürdü. Yasuko ergenlik çağında bir kızken horlama huyu vardı, annesi düzeltmek için çok uğraşmıştı. Fakat evlenir evlenmez sorun kendiliğinden çözülmüştü. Ellisinden sonra tekrar başlamıştı.

Shingo, Yasuko'nun burun deliklerini tıkıyordu. Horlaması yine de durmazsa, boğazını tutup sarsıyordu. Bunu sadece keyfi yerindeyse yapıyordu; keyfi yerinde değilse, uzun yıllar hayat arkadaşı olan o bedenin yaşlanmasından iğreniyordu sadece. Bu gece de keyifsiz gecelerinden biriydi, Shingo ampülü yaktı ve Yasuko'nun yüzüne şöyle bir baktı. Boynunu sarsaladı. Kadın biraz terlemişti. “Aslında elimi karıma uzatıp ona dokunmak,

1. Eski Çin takviminde yıllar Batı takviminin aksine yüzyıllara değil, altmış yıllık gruplara bölünür. Altmış yaşına gelen kişi bir anlamda yeniden doğmuş sayılır. Bunu kutlamak için yapılan tören *kanreki*, yani “takvimin başa dönüşü” diye anılır. (Ç.N.)

artık sadece horladığı zaman yaptığım bir şey,” diye düşündü ve içi acıma duygusuyla doldu.

Başucundaki bir dergiyi eline aldı fakat sıcak bastığı için kalkıp kepenklerden birini açtı. Pencerenin başına çömeldi.

Mehtaplı bir geceydi.

Pencerenin dışında, Kikuko'nun tek parça elbisesi asılıydı. Donuk renkli, çirkin bir bejdi. “Herhalde çamaşırları toplamayı unuttu,” diye düşündü Shingo ama ter sinmiş giysisini nemli gece rüzgârında havalandırıyor da olabilirdi.

Bahçeden, “Cır, cır, cır!” öten böcek sesleri geliyordu. Sol tarafta yer alan kiraz ağacındaki ağustosböcekleriydi bunlar. O an, “Ağustosböceği bu kadar ürkütücü bir ses çıkaramaz,” diyerek şaşırmıştı ama öten sahiden de böcekti. Acaba ağustosböcekleri bile kâbus görüp korkuyla uyanır mıydı?

Böceklerden biri uçarak geldi ve cibinliğin ucuna kondu.¹ Shingo onu yakaladı ama hayvan ötmedi. “Dilsizsin,” diye mırıldandı Shingo. Cır cır öten ağustosböceklerinden farklıydı.

Salsa, böcek gene lambayı güneş zannedip buraya gelecekti. Shingo onu var gücüyle soldaki kiraz ağacının tepesine doğru fırlattı. Ufak bir ağustosböceğiydi, fırlatırken ağırlığını hissetmedi bile.

Ellerini kepenk kenarına koyup, kiraz ağacına doğru baktı. Deminki böceğin oraya konup konmadığını görmedi. Gece hayli ilerlemişti galiba. Ufka doğru uzaklaşan aya baktığında, gecenin derinliğini hissedebiliyordu.

Ağustos daha on gün vardı fakat böcekler ötüyordu. Ağacın yapraklarından daha alttaki yapraklara düşen çiğ damlalarının sesi de duyuluyordu.

1. Sivrisineklerden korunmak için, katlanabilen geniş cibinlikler kullanılırdı. Bunlar çadır gibi açıldığında, bir odanın büyük bölümünü kaplardı. (Ç.N.)

“Gerçekten, toprağın içine falan gömülüp dinlenemez mi insan? Elli bin yıl sonra kalktığında, kendi dertleri de toplumun sorunları da tümünden çözülmüş olabilir, cennete dönüşmüş bir dünyaya uyanabilir.”

Günden güne yaşlanan Shingo'nun hafızası onu yüzüstü bırakmaktadır. Öyle ki, geceleri dağdan gelen gümbürtüde sadece ölümün sesini duymaya başlar. Hayatının ve ailesinin durdurulamaz çöküşüyle karşı karşıya kalan bu yaşlı adam, sadakatsiz oğlunun genç ve mutsuz eşi Kikuko'yla gitgide daha yakın bir bağ kurar. Kawabata'nın İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yazdığı *Dağın Sesi*, yalnızlık, ölüm ve bitmek bilmez güzellik arayışını ele alan hüznü bir roman.

“Zengin, girift bir metin... Tüm modern Japon romanları arasında şiire en yakın olan Kawabata'nınkılerdir.”

The New York Times

#japonedebiyatı #yaşlılık #ölüm #evlilik #boşanma #aile #toplum

 can

canyayinlari.com | f | | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-4122-5

9 789750 761225